„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 281 Sâmbătă 15 Octombrie 1938
Pagini P III-a

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/938

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Planul de sistematizare al Capitalei

Capitala a suferit o mare transformare în ultimele decenii, atât din cauza creșterii populației și a spațiului, cât și a noului tip de construcții cu numeroase etaje.

Din cauza lipsei de prevedere și a unui plan de sistematizare, bazat pe principiile urbanistice moderne și pe cerințele apărării pasive, se constată astăzi neajunsurile ce le prezintă prea marea întindere a orașului, precum și dispozitivul defectuos al construcțiilor și al arterelor principale de comunicație. Din cauza întinderei exagerate a orașului, în raport cu populația sa, municipalitatea Bucureștilor nu dispune de mijloacele financiare necesare pentru îndeplinirea multiplelor sale sarcini de ordin edilitar.

Pe de altă parte, în materie de exproprieri, alinieri, construcții și căi de comunicație, primarii de odinioară au avut concepții diferite și planuri de sistematizare deosebite, fără să țină seamă de importanța covârșitoare ce o prezintă un plan de sistematizare bazat pe toate principiile moderne ale urbanismului, în legătură, nu numai cu cerințele prezentului și ale epocei de pace, ci cu cerințele viitorului și ale stării eventuale de război. Din aceste cauze, constatăm astăzi, cu toate transformările mari ce a suferit București în ultimele două decenii și cari i-au dat aspectul unei mari metropole europene, consecințele absenței unui plan de sistematizare bine studiat din toate punctele de vedere.

Acum, noul primar al Capitalei a anunțat fixarea unui plan de sistematizare; iar în materie de construcții respectarea dispozițiilor impuse de nevoile apărării pasive împotriva atacurilor aeriene.

Noi am atras de multe ori atenția asupra sistemului defectuos de construcții, fără să se ia în seamă cerințele elementare de protecție a populației, în caz de război, și nici celelalte cerințe de ordin urbanistic.

De-acum înainte nu se vor mai da autorizații de construcții, de cât cu condiția prevederii, în planurile lor, a adăposturilor colective pentru locatarii lor.

Mai este necesar să se impună ca acoperișurile, planșeele și scările noilor construcții să fie din beton armat, deoarece acest material e rezistent și neinflamabil.

In planul de sistematizare trebue să se mai prevadă și alte dispoziții cerute de protecția populației: reducerea suprafețelor clădite; izolarea clădirilor prin deschideri de piețe, squaruri și zone plantate; fixarea înălțimei edificiilor în raport cu spațiile libere create în jurul lor; lărgirea arterelor principale de comunicație; rezervarea unor zone, în afară de oraș, pentru stabilimentele industriale, comerciale și militare, spre a se reduce cât mai mult spațiile periculoase din interiorul Capitalei.

Apoi, din punctul de vedere estetic, higienic și social, să se impună construcțiilor mai înalte, dispozitivul în formă de terase a etajelor superioare și arhitecții noștri, imitatori ai stilului american, sau internațional, să nu uite că în orice oraș, în materie arhitecturală, există și o tradiție națională, care trebue să fie luată în serioasă considerație. Nu cu actualele construcții, în genul silozurilor, Capitala noastră poate să prezinte un interes specific arhitectural.

xXx●●xXx

„Ziua violetelor" la Paris

In fiecare an, de ziua violetelor, în amintirea încheerii armistițiului, se fac chete cu scop de binefacere. Iată un „cetățean" parisian dându-și obolul.

DATORIA ZILEI DE AZI

de STELIAN POPESCU

In scrisul meu, om al ordinei și al corectitudinei atât în viața publică precum și în cea privată, s'au văzut de unii spectre imaginare și de aceea de câtăva vreme n'am mai crezut că trebue să intervin spre a arăta convingerile mele oneste în chestiunile la ordinea zilei și cari nu puteau decât folosi tuturor compatrioților mei, de la cari eu nu cer și nu aștept nici onoruri, nici vreun fel de recompensă.

Presa este o cale de a face bine unui neam și fără voia lui și fără nici o obligație din partea lui.

De aceea am socotit întotdeauna — și cu mine cred că a fost de acord imensa majoritate a intelectualilor din lumea întreagă — că libertatea unei prese oneste de a informa la timp și cinstit opinia publică și guvernele, oricare le-ar fi nuanța lor ideologică, este cea mai mare cucerire spirituală pe care omul, după atâtea veacuri de sforțări a obținut-o.

Așa fiind, eu am înțeles și nevoia unor măsuri de control al presei, date fiind pe de o parte procedeele de corupție întrebuințate asupra ei uneori, iar pe de altă parte, mentalitatea unora din membrii ei cari puteau fi un pericol pentru ordinea în Stat la un moment dat. Am înțeles de asemeni și prudența ce se impune, în împrejurările actuale, tuturor acelora cari prin scrisul lor pot influența opinia publică.

Am înțeles și că, în vremuri grele, acțiunea guvernului trebue să fie ferită de orice turburare, pentru ca el să aibă judecata liniștită în hotărârile cari pun în joc marile interese ale neamului.

Dar, dacă înțeleg aceste îndatoriri, de la care ziarul acesta, de când se află sub conducerea mea, nu s'a abătut niciodată, conștiința mea de român get-beget, eșit prin originea mea curat țărănească, din străfundul acestui neam, mă oprește de a sta cu brațele încrucișate, de a-mi pune lacăt la gură, de a-mi sfărâma condeiul în mână, atunci când ajung direct și până la mine „URLETELE ȘACALILOR", așa cum cu atâta dreptate scria eri d. profesor Iorga.

Am asistat, și cu noi lumea întreagă, la evenimente internaționale pe cari nu numai că nimeni nu le socotia cu putință în această perioadă de desvoltare și presupusă civilizație omenească, dar care au sdruncinat credința oamenilor în dreptate și în valoarea angajamentelor internaționale pe care și-au întemeiat țările mici și pașnice, ideologia politică, amiciția și alianțele.

Soluția ce s'a dat crizei internaționale europene, a creat condițiuni noui și neașteptate, care au sdruncinat întregul sistem politic ce garanta securitatea multor state. Azi FORȚA S'A SUBSTITUIT DREPTULUI și pentru ca și conștiința omenească să poată primi această soluțiune fără a se cutremura, s'a inventat scuza umanitară a îndepărtării războiului.

D-nii Daladier și Chamberlain au spus popoarelor lor, că le-au scăpat de ororile războiului și au mișcat instinctul de conservare al indivizilor în așa fel, că au înecat în el și prestigiu și onoare și simț de prevedere. După sfatul lor stăruitor, un popor martir — cum nu s'a mai văzut altul, — a stat cu mâinile încrucișate pe armă în fața dușmanului care-l secera fără milă, numai ca să nu fie socotit că a fost el provocatorul.

Am trecut cea mai sgudui-toare zi din viața mea, când am ascultat un înalt personaj cehoslovac, căruia-i curgeau lacrimile povestindu-mi că, spre a satisface dorința de cumințenie manifestată de alați, soldații țării sale, cu un stoicism pe care poate nici antichitatea nu l-a cunoscut, au trebuit să vadă fără să răspundă, cum alături de ei căderau tovarăși loviți de dușman. Și aceasta numai spre a satisface ritualul cumințeniei impusă și apoi uitată!

Cumințenia aceasta impusă din afară este pericolul de azi pentru națiunile mici.

In acelaș timp, cancelarul Hitler, se lăuda în fața milioanelor de compatrioți că a realizat Germania Mare fără a-și păta mâinile de sânge.

Umanitarismul și egoismul unora a făcut să se uite victima pe ruinele căreia stă satisfăcută viața altora.

Judecata istoriei, care nu se poate să nu vie, își va da odată sentința cu privire la această NOUA LEGE MORALA pe care a promovat-o acordul dela Muenchen.

Și poporul nostru a primit, cu oarecare ușurare, sentința dela Muenchen. Socotesc însă, că ar fi o neertată greșală dacă am lăsa să se întărească în conștiința poporului nostru, ideia că în fața umanitarismului trebue să se încline nu numai ideia de justiție, dar și aceea de conservare națională. Ar fi o crimă dacă am lăsa să fie adormită această conștiință de acel instinct de conservare individuală, care exclude orice elan național, care suprimă sentimentul răspunderii istorice a unei generații, care disprețuește înfăptuirile generațiilor trecute.

Din acest punct de vedere acei fruntași ai vieții publice românești, atât dintr'o parte cât și de alta a Carpaților, cari au ținut trează conștiința națională, merită nu numai lauda și admirația generației de azi, dar și închinăciunea tuturor, ca în fața unor îndumnezeiți ai neamului nostru.

In aceste vremuri de sguduire internațională, cred că este o supremă datorie pentru ziariști și intelectuali de orice categorie să-și ia cu toate riscurile sarcina îndrumării conștiinței naționale și a opiniei publice românești.

Trebue să întărim credința că virtutea cea mai mare a unui neam nu este umanitarismul cu orice preț, mila de viața altora, oroarea de sacrificiul sângelui, atunci când viața lui, soarta lui și a țării lui sunt în joc. Virtutea cea mare este să știi să-ți aperi pământul strămoșesc împotriva oricui, cu riscul oricărui sacrificiu.

Cancelarul Hitler a spus zilele trecute că a realizat Germania Mare grație înțelegerii sufletești a tuturor germanilor cari au văzut în el pe führerul unei națiuni virile și hotărîte, grație frontierelor germane închise într'un zid de fortificații, pe care nimeni nu le va putea trece, grație unor solide prietenii.

Aceste condițiuni pot asigura nu numai o acțiune ofensivă și de cucerire, dar și mai ales una defensivă și de securitate atât de necesară popoarelor mici.

Dacă, în ce privește granițele și prieteniile noastre este datoria guvernului să le asigure, înțelegerea sufletească, coheziunea națională, este datoria presei românești să le realizeze în acest ceas suprem, când se deșteaptă apetituri cărora trebue în primul rând să li se opună suflete și apoi baionete și tunuri.

Cine nu ascultă acest glas al conștiinței naționale, acest glas al instinctului de conservare al neamului, în ceasul de față, pe care nu găsesc termen potrivit să-l califice pentru a nu deștepta bănueli, greșește profund față de interesele vitale ale neamului nostru. Cine se împotrivește cu bună știință unei asemenea acțiuni naționale își asumă o gravă răspundere și față de generația de azi și față de toate generațiile viitoare.

Deaceea, din tot adâncul sufletului meu, conștient de greutatea zilelor prin care trece lumea azi, și când noi suntem lăsați numai la propriile noastre puteri, fac apel la toți bunii români să uite tot ceea ce-i desparte, să se unească cu toții într'un singur gând și numai pentru singura ideie — SALVAREA GRANIȚELOR.

STATUIA REGELUI ALBERT I

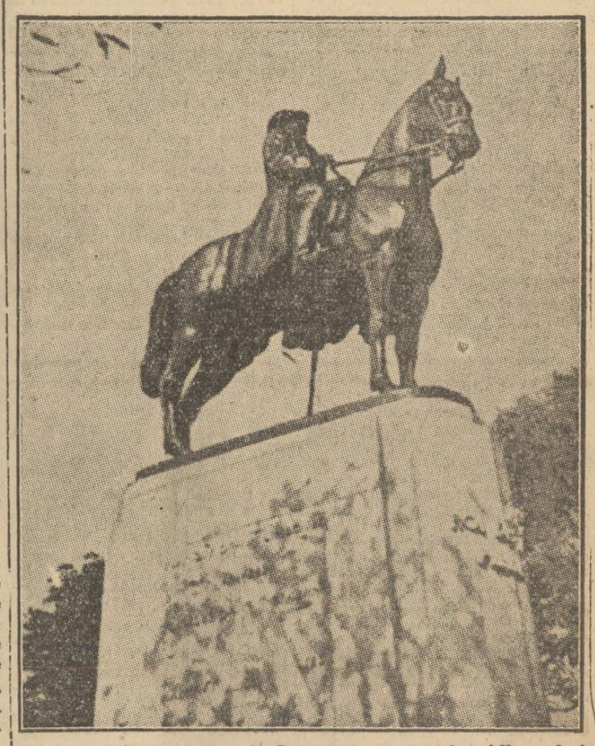

Miercuri s'a inaugurat la Paris statuia regelui Albert I, în prezența regelui Leopold al Belgiei și a principesei de Piemont a Italiei.
(Telegramele în corpul ziarului)

PREA PUȚIN!

de I. VION

In bugetul oficiului național de turism, publicat zilele trecute în „Monitorul Oficial", printre alte capitole din rubrica veniturilor e și următorul: „doi la sută din taxele ce se cuvin statului la veniturile cazinourilor și cluburilor, total (pe un an) 100.000 lei".

Dacă 100.000 lei însumează doi la sută din aceste taxe, înseamnă că statul încasează în total 5 milioane lei pentru funcționarea tuturor cazinourilor și cluburilor din țară!

Puțin, foarte puțin!

Noi am înregistrat la vreme părerile „pro" și „contra" funcționării cazinourilor cu jocuri de noroc și mai pretutindeni, în alte țări, s'a ajuns la concluzia că de vreme ce vițioșii vor găsi oricând mijlocul și ocazia de a-și risipi banii, cu atât mai bine dacă stațiunile climatice în special și în general colectivitatea, vor beneficia de pe urma exploatării fățișe a pasiunei cartofore.

Progresele tehnice, confortul, distracțiile alese din marile stațiuni streine — Nisa, Cannes, Vichy etc. — sunt datorite în mare parte rezultatelor bănești provenite din caniota jocurilor de cărți și de aceia și la noi lumea începuse să se obicinuiască și să înțeleagă rostul spectacolului pe care-l dădeau crupierii, cari, la masa verde, adunau cu lopețelele lacome, banii naivilor ce visau îmbogățirea printr'o „lovitură", miile traficantului îmbogățit, ori ale delapidatorului ce-și deschidea singur ușile largi ale pușcăriei... „Monitorul Oficial" ne procură o nedumerire și o decepție. Cum? Din caniotele meselor de cazinou, înconjurate mereu și iarna și vara de acea lume pestriță și înfrigurată de pofta câștigului fără muncă, din toate caniotele ce închideau atâtea necazuri și atâtea drame, din toate caniotele tuturor cazinourilor și tuturor cluburilor, nu a eșit pentru stat decât un venit de 5 milioane lei pe an?

Cade atunci dela sine orice argument care tindea să justifice această tolerare a unei pasiuni imorale și rău pilduitoare.

Un stat tânăr, care luptă să dea un crez nou mentalității mulțimii prin elogiul muncii constructive, singura dătătoare de satisfacții reale și durabile, un stat cu mari greutăți și multe nevoi, se poate totuși lipsi de un venit de 5 milioane lei anual provenit dintr'o sursă impură!

Dar mai este și o altă cir-

(Continuare în pagina 2-a)

Anglia și Franța vor răspunde
la sugestiile de dezarmare ale d-lui Hitler

Berlin, 12 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" comunică:

Cercurile politice germane afirmau Miercuri că se așteaptă răspunsurile Marei Britanii și Franței la sugestiile recente făcute de cancelarul Hitler în vederea unei limitări a mărimii și numărului unora dintre armele moderne.

Se pare că ar fi vorba, în primul rând de artileria grea precum și de mărimea avioanelor grele de bombardare.

Părerea de aci este că Germania are interes să se admită o limitare extensivă a înarmărilor, cu condiția ca și Anglia, Franța și Italia să adere la ea.

Se subliniază că primejdia unui atac rus este considerată mai mică, acum când situația Cehoslovaciei s'a schimbat fundamental. Din totdeauna s'a susținut în Germania că atât timp cât există pactul ceho-sovietic, Cehoslovacia ar putea fi folosită ca un punct de plecare pentru atacuri aeriene sovietice împotriva orașelor germane.

+35° C. la Târgoviște

Târgoviște, 12 Octombrie

In ultimele zile temperatura a crescut în așa fel, că în toată regiunea avem adevărate zile de vară.

Astăzi, între orele 12—15, temperatura a ajuns la +35° C.

Nopțile sunt însă răcoroase.

Se simte mare nevoie de ploaie.

xXx●●xXx

Cipriotii
cer dreptul de autodeterminare

Atena, 12 (Rador). — *Corespondentul agenției „D.N.B." transmite:*

O delegație a organizațiilor de ciprioți a remis la legația britanică o cerere adresată d-lui Chamberlain, prin care se cere aplicarea dreptului de autodeterminare pentru populația insulei Gypru.

Delegații arată că poporul din Gypru așteaptă de mulți ani să fie realipit la Grecia.

INSEMNĂRI

Listele de mâncări „cu reducere"

„Est modus in rebus", — ziceau latinii, de câte ori se găseau în fața unei piedici care părea de netrecut.

Totul se poate aranja, în viață... Insemnătatea practică a unei atari zicători, — verificată printr'o secular experiență, — au înțeles-o foarte bine unii restauratori.

Dovada o avem în faptul că, la obligațiunea, — foarte necesară, — de a reduce prețurile mâncărilor, unii restauratori au găsit o formulă menită să le profite mai mult lor decât clienților: Azi, ți se servește, după lista cu reducere, o mâncare numită tot ca în vechia listă, însă care, cantitativ, este cam jumătate din ceeace ți se dedea după vechia listă... Fripturile se numesc tot ca până la 6 Iulie, dar ar trebui să ceri de două ori, ca să ți se dea ceeace ți se dădea altădată.

Nici cu pâinea „aranjamentul" n'a fost greu. Pâinea, care se chiamă că costă azi 8 lei, — se debitează în unele restaurante cu 20-26 lei: Știați, sau nu știați, că feliile de pâine se taie azi cu mașina de tăiat salam?...

Cunosc o grădină de vară unde chelnerii aveau o rară specialitate: sub cifrele din nota de plată a chefliilor, ei treceau data zilei (mai bucuroși când erau spre sfârșitul lunii) și numărul străzii, iar când puteau, puneau și anul...

Acolo, desigur, era înșelătorie, și nu le-a mers.

Dincoace, însă, merge, fiindcă,— trebuie să recunoaștem, — oamenii lucrează legal, cu liste de „mâncări reduse". — **M. Negru**

xXx●●xXx

Moartea Marelui Duce Ciril al Rusiei

Paris, 12. (Rador). — Marele Duce Ciril al Rusiei a încetat din viață, azi după amiază, la clinica din Neuilly.

Marele Duce Ciril era șeful familiei Romanov. El s'a născut la 1876 și a fost proclamat șef al familiei Romanov și curator al tronului Rusiei în ziua de 26 Iulie 1922, iar împărat al Rusiei la 31 August 1924.

Marele Duce Ciril are trei copii dintre cari un fiu, marele Duce Vladimir, născut în Finlanda în 1917. Acesta devine acum șef al casei imperiale Romanov.

xXx●●xXx

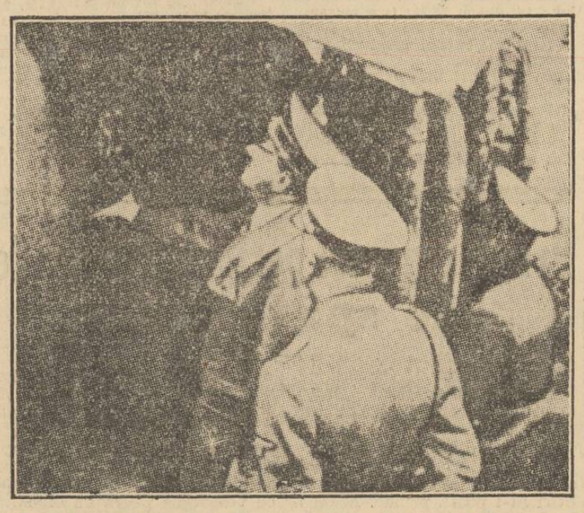

Cancelarul Hitler (x) vizitează faimoasa linie de fortificații dela Freudenthal, după ocuparea regiunii sudete de trupele germane

Voluntarii italieni
au inceput să părăsească Spania

Burgos 12 (Rador). — Corespondentul agenției „Stefani" transmite:

Voluntarii italieni ce urmează a fi repatriați au părăsit frontul și în trenuri frumos împodobite au plecat spre Cadiz, unde urmează să fie îmbarcați. Pretutindeni s'au făcut voluntarilor italieni manifestații entuziaste și recunoscătoare.

❖

Roma 12 (Rador). — **Un comunicat oficial anunță că legionarii italieni ce urmează a fi repatriați din Spania vor fi grupați în două divizii.**

Se confirmă că ei vor debarca la Napoli la 20 Octombrie.

❖

Valladolid, 12 (Rador). — **In cursul ultimelor 30 ore, nouă trenuri încărcate cu voluntari italieni, cari se înapoiază în Italia, au părăsit gara din Valladolid.**

ȘI VOLUNTARII REPUBLICANILOR AȘTEAPTA SA FIE EVACUAȚI

Perpignan, 12 (Rador). — **Joi și Vineri vor sosi la Perpignan membrii comisiunii internaționale însărcinate cu retragerea voluntarilor din Spania republicană.**

Se semnalează din isvor oficios că voluntarii sunt adunați și așteaptă să fie evacuați.

Ministrul Angliei la Barcelona, în trecere pe la Bourg Madame, a declarat că, după informațiile sale, numeroși voluntari ar fi fost retrași din rândurile armatei republicane. Ministrul a exprimat apoi părerea că războiul s'ar termina repede dacă ar interveni în Spania o mediațiune justă.

Vila din Sezimovo Usti, unde s'a retras d. Beneș, după demisia sa.

Pământ pentru țărani?

de A. CORTEANU

Guvernele noastre, fără deosebire de culoare politică, s'au îngrijit încă dela începuturile de modernizare a statului nostru să înzestreze satele cu școli, cu spitale, cu șosele, cu jandarmerii, cu judecătorii și mai târziu cu telefoane, cu moașe comunale, cu veterinari, etc. In vechea formă a statului nostru, sub cele două principate, satele aveau ca mijloc de civilizație numai biserica. Religia era singurul conducător moral și singurul mijloc de educație și stăpânire a maselor țărănești, fără constrângere prin pedepse bănești sau corporale. Pentru căutarea sănătății erau câteva spitale gratuite în orașele mai mari, dar țăranii se foloseau în foarte mică măsură de generozitatea fondațiunilor domnești sau boerești, pentru căutarea sănătății celor sărmani.

Statul modern, creat după unirea principatelor, a introdus la sate, odată cu perceptorul pentru regulata strângere a dărilor, și cu recrutarea pentru oștire, toate binefacerile civilizației moderne în măsura în care resursele unui buget anemic și slabele rezerve de personal pregătit îngăduiau transformarea vieții satelor.

Populația noastră rurală deprinsă cu o viață simplă și ușoară, fixată în forme vechi de mii de ani, n'a primit cu entuziasm nici una din reformele civilizatoare aduse la sate de statul modern. Ea a considerat ca o sarcină nu numai darea către stat și obligația către oștire, dar și prestația pentru drumurile ei proprii și învățătura de carte pentru folosul ei propriu. Țărănimea a rămas până în ziua de astăzi străină, dacă nu chiar ostilă, instituțiilor moderne. Viața satelor noastre continuă a se desvolta în ritmul de acum câteva sute de ani, și ea nu se resimte adânc de modernizarea statului, decât sub forma înmulțirii populației. Stârpirea molimelor care în trecut secerau în fiecare generație surplusul de suflete este singurul efect pozitiv al activității statului modern în lumea rurală.

Ocupația tradițională a țărănimii noastre fiind păstoria, ea a fost deprinsă de-alungul secolelor să trăiască în larg și nestingherită de nouile generații. Sporul de populație se răspândea pe locurile goale din vecinătate, fiindcă pretutindeni populația era rară. Așa se explică pătrunderea adâncă a elementului românesc în țările străine din jurul centrului format de vechile principate și de Transilvania. Astăzi poporul nostru dela sate nu mai găsește lo-

(Continuare în pagina 2-a)